

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อสร้างกระบวนการในการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของแอบบัทท์ (Abbutt, 1985 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2551) ที่ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การนำไปปฏิบัติ (Action) การสังเกตติดตามผลประเมินผล (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อสร้างกระบวนการในการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยนำนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาคนซึ่งใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข จากนั้นวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน วิเคราะห์สภาพปัญหาคุณลักษณะของนักเรียน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยทำแบบสอบถามสำรวจเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ข้อเสนอแนะในวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และความเป็นไปได้จากครูและผู้ปกครอง นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการปรับปรุงเมื่อได้แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วนำแบบสอบถามไปถามผู้ปกครองนักเรียน และครูผู้สอนดนตรี จำนวน 100 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมา 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 เมื่อได้แบบสอบถามมาแล้วทำการวิเคราะห์หาข้อสรุปสภาพปัญหาของนักเรียน ความต้องการจำเป็น ข้อเสนอแนะในวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และกิจกรรมการฝึกร้องเพลงที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากนั้นศึกษาค้นคว้าทฤษฎี งานวิจัย หลักการ เพื่อรองรับว่าแต่ละกิจกรรมมีเหตุผลและหลักการอะไรรองรับเพื่อสามารถพัฒนา แก้ปัญหาคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน แล้วนำไปหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

พร้อมทั้งหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ 1 จาก 3 ระดับ คือ ระดับ 1 ปรับปรุง ระดับ 2 ปานกลาง ระดับ 3 ดี ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำนวน 12 คน ระยะเวลาในการวิจัยระหว่างวันที่ 5 กรกฎาคม 2553 ถึงวันที่ 3 กันยายน 2553

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงเครื่องมือเป็นระยะ ๆ ดังนี้ 1) นำเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้วางไว้ในแต่ละกิจกรรม มาตรวจสอบดูการบรรลุผลของเป้าประสงค์ว่าในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ฝึกใช้วิธีการสังเกตในขณะที่ทำการฝึกในแต่ละวัน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม เหตุการณ์ ผลความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคที่พบในการนำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมไปปฏิบัติในสนามการวิจัย เพื่อนำกิจกรรมในแต่ละวันมาปรับปรุง 2) ในวันที่ 5 ของทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 3 คน ทำการประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แล้วนำผลการสังเกตมาเปรียบเทียบ แปลความหมาย นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด 3) ตรวจสอบภาพรวมทั้งหมดของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการใน 9 สัปดาห์ หรือใน 1 รอบ สรุปสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคไว้เป็นหมวดหมู่ นำเข้าที่ประชุม โดยสอบถามความคิดเห็นของกลุ่ม และสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการประชุม เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมต่อไป (กรณีที่เกิดการพัฒนาที่ยังบกพร่องไม่บรรลุตามเป้าประสงค์) และเมื่อผลการพัฒนาเป็นไปตามเป้าประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเสริมช่วงสุดท้าย ก่อนปิดกิจกรรม โดยจัดค่าย “สืบสานคุณธรรม สานฝันเยาวชนคนรักเสียงเพลง” จำนวน 1 วัน เพื่อปิดจุดอ่อนช่องว่าง และเติมเต็มในส่วนที่ขาด ผลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยได้พบปรากฏการณ์ของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงจัดทำรายงานผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นและวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นและวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษา
จังหวัดตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษاتราด มีดังนี้

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 ด้านความขยัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่า
นักเรียนกล้าเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาการเรียน นักเรียนตั้งใจเรียน
อย่างสม่ำเสมอและทำหน้าที่อย่างจริงจัง นักเรียนมาโรงเรียนสม่ำเสมอ นักเรียนรักงานที่ได้รับ
มอบหมายจนงานเสร็จตามประสงค์ มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

1.2 ด้านความซื่อสัตย์ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่า
นักเรียนไม่คัดลอกทรัพย์สินของผู้อื่น นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่กำหนด นักเรียนทำ
ตามคำพูดเสมอ นักเรียนไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม และนักเรียนประพฤติตน
ตามที่ตนตั้งใจไว้เสมอ มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

1.3 ด้านความมีวินัย มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนด้านความมีวินัยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้
ว่า นักเรียนทำงานเสร็จตามเวลาที่ผู้สอนกำหนด นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน
นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด นักเรียนปฏิบัติตามที่กฎหมาย
กำหนด และนักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียง
ตามลำดับ

1.4 ด้านความสุภาพ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนด้านความสุภาพอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่า
นักเรียนแสดงพฤติกรรมอ่อนน้อมถ่อมตน นักเรียนไม่ข่มขู่ผู้อื่นทั้งวาจาและท่าทาง นักเรียนแสดง
ความเคารพตามมารยาทไทย มีสัมมาคารวะและรู้กาลเทศะ นักเรียนใช้วาจา และนักเรียนมีอารมณ์
เยือกเย็นสุขุม มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

1.5 ด้านความสะอาด มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้เรียนด้านความสะอาดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่า
นักเรียนรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจแจ่มใสไม่ขุ่นมัว และ
นักเรียนรักษาเครื่องนุ่งห่มให้สะอาดอยู่เสมอ นักเรียนรักษาสภาพแวดล้อมตนเองให้สะอาดอยู่
เสมอ นักเรียนรักษาร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

1.6 ด้านความสามัคคี มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านความสามัคคีอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่านักเรียนมีนิสัยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนเป็นผู้ตามในกลุ่มเพื่อนได้ดี นักเรียนมีนิสัยช่วยเหลือเพื่อนในการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น นักเรียนยอมรับความแตกต่างตามความเชื่อของลัทธิศาสนาที่เพื่อนนับถือ นักเรียนเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อนได้ดี นักเรียนมีนิสัยช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่ม และนักเรียนแสดงพฤติกรรมคล้ายคลึงตามเพื่อน ๆ ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตนได้ มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

1.7 ด้านความมีน้ำใจ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านความมีน้ำใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ สรุปได้ว่านักเรียนอาสาช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนอยู่เสมอ นักเรียนแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนฝูงเสมอ นักเรียนอุทิศกำลังกายและสติปัญญาช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่เดือดร้อน นักเรียนแสดงอาการห่วงใยเมื่อทราบว่าผู้อื่นตกทุกข์ได้ยาก และนักเรียนสละทรัพย์ช่วยเหลือสังคม มีความต้องการจำเป็นพัฒนาเรียงตามลำดับ

2. การสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปได้ ดังนี้

2.1 กิจกรรมการฝึกร้องเพลงที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้น ได้แก่

- 1) การเตรียมความพร้อม เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยจัดให้นักเรียนที่เข้ารับการฝึกมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เป็นการจัดระเบียบร่างกายและจิตใจ อีกทั้งเป็นวิธีการดูแลร่างกายให้มีสุขภาพที่ดี เพื่อให้พร้อมที่จะฝึกร้องเพลง ประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย และกิจกรรมการทำสมาธิ
- 2) การฝึกทักษะ เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยจัดให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกได้ฝึกทักษะการร้องเพลง ประกอบด้วย กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และ
- 3) การฝึกซ้ำย้ำทวน เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยจัดให้นักเรียนที่ได้เข้ารับการฝึกนำทักษะการฝึกร้องเพลงในกระบวนการขั้นที่ 2 นำกลับมาฝึกซ้ำย้ำทวนพร้อมทั้ง ฝึกขับร้องเพลงด้วยเสียงดนตรี ประกอบการร้องเพลง (Karaoke) ด้วยตนเอง ประกอบด้วย กิจกรรมการฝึกซ้อม

2.2 กระบวนการทั้ง 3 ขั้น เป็นกระบวนการที่มีกิจกรรมย่อยที่สำคัญซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ส่งผลต่อกันและกันและส่งผลต่อคุณลักษณะด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย

ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและความมีน้ำใจ กิจกรรมที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่

2.2.1 กิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงในการเสริมสภาพร่างกาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้พลังและเทคนิคต่าง ๆ ในการขับร้องให้มากขึ้น พร้อมทั้งจะปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2 กิจกรรมการทำสมาธิ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากสภาพร่างกายพร้อมจากการออกกำลังกาย จากนั้นกิจกรรมการทำสมาธิส่งผลโดยตรงในลำดับต่อมาคือ ทำให้เกิดปัญญาและความพร้อมทางการเรียนรู้

2.2.3 กิจกรรมฝึกการหายใจ เป็นผลมาจากกิจกรรมการทำสมาธิที่สร้างความพร้อมทางการเรียนรู้ จากนั้นกิจกรรมฝึกการหายใจส่งผลโดยตรงเพื่อให้หายใจได้ลึกและควบคุมการใช้ลมหายใจได้ดี สร้างนิสัยการหายใจที่ถูกต้องให้กับผู้ร้องเพลง

2.2.4 กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง เป็นผลมาจากกิจกรรมฝึกการหายใจ เมื่อเข้าใจกับระบบหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียงเป็นกิจกรรมลำดับต่อไปที่ส่งผลโดยตรงให้ผู้ฝึกมีทักษะทางด้านการฟังและการเปล่งเสียงที่ถูกต้อง

2.2.5 กิจกรรมฝึกโสตประสาท เป็นกิจกรรมการฟัง ที่ต้องนำทักษะการหายใจและทักษะการเปล่งเสียงมาฝึกร่วมกัน ต้องฝึกไปพร้อม ๆ กันกับในด้านการฟัง เป็นกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงเพื่อฝึกการร้องโน้ตให้คล่อง ฝึกจำเสียงในบันไดเสียง ฝึกพัฒนาการด้านโสตประสาท เพื่อพัฒนาคุณภาพการขับร้องรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.2.6 กิจกรรมการฝึกซ้อม เป็นกิจกรรมที่นำทักษะจากกิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท มาวางแผนโดยบูรณาการจากการฝึกกิจกรรมต่าง ๆ มาฝึกซ้อม ทบทวนด้วยตนเอง และนำทักษะทั้งหมดมาบูรณาการฝึกซ้อมร้องเป็นเพลง ซึ่งเป็นเพลงที่ตนเองสนใจ โดยมีเสียงดนตรีประกอบ (Karaoke) จากกิจกรรมส่งผลโดยตรงเพื่อเป็นการทบทวนทักษะต่าง ๆ ที่ได้ฝึกมาทั้ง 5 กิจกรรม

2.3 กระบวนการในการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีพัฒนาการของนักเรียน ดังนี้

2.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านความขยัน พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่มีความพยายามแก้ปัญหาการฝึก ไม่มีความสม่ำเสมอในการฝึก ขาดความรักและขาดการทำหน้าที่อย่างจริงจัง แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทุกกิจกรรมได้แก่กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลา เพิ่มให้มีการฝึกฝนซ้ำบ่อย ๆ ให้ปฏิบัติจากสิ่งทำได้ง่าย

มีการทดสอบความสามารถ มีการให้แรงจูงใจ และการเสริมแรง และครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่างแล้ว เห็นว่านักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ เกิดความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมาฝึกกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีการฝึกซ้อมเมื่อมีเวลาว่าง ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งการฝึกซ้อมของตนเอง มีความทุ่มเทในการฝึกซ้อม มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการฝึก และรู้จักที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาการขับร้องให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี

2.3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่รักษาคำพูด เอาเปรียบเพื่อน ขณะฝึกใช้เทคนิคในการคลอโกง ปฏิบัติไม่เต็มที่และไม่ถูกต้อง แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ครูให้การเอาใจใส่ให้ความรักความเมตตาและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อีกทั้งสร้างความรัก เพิ่มความสัมพันธ์ในหมู่คณะ และให้ความไว้วางใจแล้ว เห็นว่า นักเรียนสามารถพัฒนาความซื่อสัตย์ให้ปรากฏชัดได้ ทั้งในเรื่องของการมาโรงเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่กำหนด ไม่ใช้เล่ห์กลคลอโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยขณะปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนพยายามปฏิบัติตามกฎระเบียบของการฝึก ทำตามคำพูดและประพฤติตนตามที่ตนตั้งใจไว้เสมอ ไม่คดโกงทรยศสินของผู้อื่น นักเรียนรับรู้หน้าที่ของตนเอง ฝึกกิจกรรมอย่างเต็มที่ถูกต้อง ไม่หยิ่งยโสของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้รับความรักความเมตตา และมีแบบอย่างที่ดี อีกทั้งในขณะที่อยู่ร่วมกันเป็นประจำทุกวันอย่างต่อเนื่องทำให้รู้สึกผูกพัน มีความเป็นพี่เป็นน้อง รักและมีความสุขที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะในเรื่องการรักษาคำพูด ไม่พูดโกหก ขณะร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนไม่เอาเปรียบเพื่อน

2.3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความมีวินัย พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของการฝึก แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้นักเรียนปฏิบัติจากสิ่งที่ทำได้ง่าย เพิ่มให้มีการฝึกฝนซ้ำบ่อย ๆ มีการให้แรงจูงใจ ให้การเสริมแรง และครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อีกทั้งให้ความรัก ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง และเน้น

ย้ายกฎเกณฑ์การฝึกแล้ว นักเรียนสามารถพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนได้ทั้งในเรื่องการทำงาน เสร็จตามเวลาและเงื่อนไขที่ผู้สอนและครอบครัวกำหนด การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน อย่างเคร่งครัด การปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน

2.3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความสุภาพ พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนพูดจาหยาบคาย มีกิริยาที่ไม่สุภาพ ขาดการอ่อนน้อมถ่อมตน อีกทั้งวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งทางวาจาและท่าทาง นอกจากนี้ยังแต่งกายไม่เหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่ และกิจกรรมการฝึก แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตะประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้มีการเสริมแรงโดยการชมเชย อีกทั้งครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่างพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่ถูกต้อง และเน้นย้ำกฎเกณฑ์การฝึกสามารถพัฒนาในเรื่องของความสุภาพให้กับนักเรียนได้ทั้งในเรื่องของการไม่พูดจาหยาบคาย รู้จักกล่าวทักทายและแสดงความเคารพครู และบุคคลทั่วไปอย่างมีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ยอมรับฟังคำวิจารณ์หรือติติงจากครูและเพื่อน ไม่ก้าวร้าวรุนแรง ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่งกายเหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่ และกิจกรรมการฝึก

2.3.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความสะอาด พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนแต่งกายไม่สะอาด ไม่ค่อยมีสดใส แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตะประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่าง มีการให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่แต่งกายสะอาด และช่วยรักษาความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่ฝึกและอุปกรณ์การฝึกอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกัน คิดสร้างสรรค์ทางดนตรีร่วมกันแล้ว นักเรียนมีความพยายามในการดูแลความสะอาดร่างกาย เครื่องแต่งกาย สถานที่ฝึก อุปกรณ์การฝึก และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับเพื่อนร่วมฝึกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี

2.3.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความสามัคคี พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมไม่พร้อมเพรียง นักเรียนบางคนเอาแต่ใจไม่รับฟังความสามารถเห็นของผู้อื่น ไม่รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง

กิจกรรมฝึกโสดประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยละใน แต่ละสัปดาห์ ให้นักเรียนฝึกซ้ำบ่อยๆ เพิ่มการจัดกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมการปฏิบัติในฐานะ ผู้นำและผู้ตามแล้ว นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีมากขึ้น ร่วมฝึกซ้อม อย่างพร้อมเพรียง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนงานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังรู้จักรับฟังและ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี

2.3.7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านความมีน้ำใจ พบว่า ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่มีน้ำใจ ในการที่จะอาสาช่วยเหลือกิจกรรมเพื่อนและครู จะแบ่งปันและเสียสละให้เฉพาะเพื่อนที่สนิท แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรม การทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสดประสาท และกิจกรรม การฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยละใน แต่ละสัปดาห์ ครูเป็นแบบอย่างที่ดี คอยแนะนำคำเตือน และให้ความรักความเมตตาแล้ว นักเรียนรู้จักช่วยจัดเตรียมและเก็บอุปกรณ์ ในการฝึก อาสาช่วยเหลือกิจกรรมเพื่อนและครู แบ่งปันและเสียสละให้กับเพื่อนและครู เข้าใจ เห็นใจเพื่อน และแสดงความห่วงใยเมื่อทราบว่าผู้อื่นเดือดร้อน

2.3.8 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก่อนวิจัย การมีส่วนร่วมของสถาบันครอบครัว

ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในการที่จะพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียนให้เป็นไปตามแนวทางคุณธรรมขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นั้นมีน้อยมาก นอกจากนั้นยังขาดความเชื่อมโยงการทำงานของแต่ละฝ่ายเข้าด้วยกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองถือว่าเมื่อลูกอยู่ที่โรงเรียนเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน ครูถือว่าเมื่อหมดเวลา ทำงานหรือเมื่อนักเรียนออกนอกรั้วโรงเรียนถือว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง แต่เมื่อ ได้นำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนแล้ว พบว่า การดำเนินการพัฒนาเป็นไปในลักษณะของกระบวนการที่มีส่วนร่วม คือ มีการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญ อยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นใน การปฏิบัติงาน มีการแก้ปัญหาร่วมกัน มีการนำเอาปัญหาที่พบมาวางแผนร่วมกันใหม่ เพื่อไปให้ ถึงเป้าหมายที่ได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และเป็นพื้นฐานของข้อมูลที นำไปสู่การปรับปรุง และการวางแผนการปฏิบัติต่อไป อันจะทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึ กว่าเป็นงานของตนเอง และต้องอาศัยความร่วมมือ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงนำไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้

3. ผลการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ด้านความขยัน ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 7 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 การมา
ฝึกซ้อม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 มีความกระตือรือร้น ตื่นตัว
และสม่ำเสมอในการฝึก อยู่ในระดับพอใช้

3.2 ด้านความซื่อสัตย์ ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็น
รายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ไม่หยิบ
สิ่งของๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ไม่พูด
โกหก ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา อยู่ในระดับพอใช้

3.3 ด้านความมีวินัย ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 ปฏิบัติ
กิจกรรมต่างๆ เสร็จตามเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5
จัดเตรียมและเก็บอุปกรณ์การฝึกก่อนการฝึกซ้อม อยู่ในระดับพอใช้

3.4 ด้านความสุภาพ ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 มีความ
อ่อนน้อมถ่อมตน ยอมรับฟังคำวิจารณ์หรือติติงจากครูและเพื่อน อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ไม่พูดจาหยาบคาย อยู่ในระดับพอใช้

3.5 ด้านความสะอาด ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 มี
ปฏิสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับเพื่อนร่วมฝึก อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรม
บ่งชี้ที่ 2 รักษาอุปกรณ์การฝึกให้สะอาด อยู่ในระดับพอใช้

3.6 ด้านความสามัคคี ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 รู้จัก
ปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1
ปฏิบัติกิจกรรมในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี อยู่ในระดับดี

3.7 ด้านความมีน้ำใจ ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นราย
พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 แบ่งปัน
และเสียสละให้กับเพื่อนและครู และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 เข้าใจ เห็นใจเพื่อน และแสดงความห่วงใย

เมื่อทราบว่าผู้อื่นเค็ดร่อนอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ช่วยจัดเตรียม ช่วยเก็บอุปกรณ์และดูแลสถานที่ฝึก อยู่ในระดับพอใช้

อภิปรายผล

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งนี้ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 จากการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความขยันและด้านความมีวินัย มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาพรวมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ขาดความพากเพียร ไม่มีความอดทน ไม่สนใจเรียน ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งงานตามกำหนดเวลา ดังคำกล่าวของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษคนหนึ่งซึ่งกล่าวว่า “.....นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีนี้แย่กว่าปีที่แล้ว มาโรงเรียนไปวัน ๆ ไม่เคยมีหนังสือมาเรียน การบ้านไม่ทำ เวลาเรียนไม่ตั้งใจเรียน มาโรงเรียนสาย เข้าห้องเรียนช้าบ่อย ๆ” และจากข้อมูลของฝ่ายปกครอง ข้อมูลของครูที่ปรึกษา ข้อมูลจากครูประจำรายวิชาต่าง ๆ ข้อมูลคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนจากฝ่ายทะเบียนของโรงเรียน พบว่านักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน มาสาย หนีเรียน พุดจาไม่สุภาพ แต่งกายผิดระเบียบ ไม่รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ชอบทำลายสมบัติส่วนรวม นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองและครูให้ความสำคัญกับการให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาการเรียน มองเห็นถึงผลที่เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีความตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง รั้งงานที่ได้รับมอบหมายผูกพันงานจนเสร็จตามความประสงค์ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้มีความขยันที่ผู้ปกครองและครูอยากให้เกิดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ และคณะ (2550) ที่ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์ พบว่านักศึกษามีคุณธรรมพื้นฐานทั้ง 8 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมที่ควรเร่งพัฒนา คือ คุณธรรมด้านความขยัน ประหยัด มีวินัย และมีน้ำใจ

1.2 จากการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 6 คุณลักษณะ เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นพึงมี สอดคล้องกับนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เพื่อเร่งปลูกฝังให้เกิดในเยาวชนพัฒนาไปสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ และมีความสุขในสังคมแห่งความพอเพียง (ปฏิรูปการศึกษากับ ๘ คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง, 2550) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณพร วรรณลักษณ์ (2548) ที่ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ครูผู้สอน และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ผู้วิจัยได้พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นควรมีคุณลักษณะด้านจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูต่อเวทีกี และการประหยัด อีกทั้งจากแบบบันทึกความประพฤติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแห่งหนึ่ง โดยการติดตามพฤติกรรมเสี่ยงหรือการกระทำความผิดต่อระเบียบของโรงเรียนของฝ่ายปกครอง และครูที่ปรึกษาปีการศึกษา 2551 และปีการศึกษา 2552 พบว่า มีนักเรียนที่ประพฤติไม่เหมาะสมจะต้องมีการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนในภาพรวมยังขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ย่อหย่อนทางคุณธรรม จริยธรรม โดยสังเกตจากคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นอกจากนี้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในปีการศึกษา 2552 และจากการสัมภาษณ์คณะครูจำนวน 6 คนถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาให้ความเห็นว่า จากที่ได้จัดการเรียนการสอนและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับนักเรียนในปีการศึกษา 2552 พบคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลายลักษณะ ดังคำกล่าวของครูผู้สอนท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....นักเรียนไม่มีวินัยในตนเองในเกือบทุกเรื่อง โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 มาโรงเรียนสาย เข้าห้องเรียนช้าบ่อย ๆ หนีเรียน ดิฉันเล่นเกม สูบบุหรี่ ต้องเชิญผู้ปกครองมาพบเป็นประจำ.....” นอกจากนี้ นักเรียนมักพูดจาไม่สุภาพ ส่งเสียงดังขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และครูอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....นักเรียนชายมักมีค่านิยมเจาะหู ตัดผมและแต่งกายผิดระเบียบ สวมรองเท้าแตะ ส่วนนักเรียนหญิงบางคนชอบผมมาจนสังเกตเห็นได้ชัดเจน บางคนแต่งหน้ามาโรงเรียน นุ่งกระโปรงสั้น ใส่ถุงเท้ายาว....” ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายส่วนใหญ่ มักไม่ชอบปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่จะฟุ้งเฟ้อไม่ประหยัด ชอบทำลายข้าวของ และมักเปิดน้ำในห้องน้ำล้นเสมอ ดังคำกล่าวของครูที่เป็นครูเวรประจำวันที่ทำกรตรวจรอบ ๆ บริเวณ

โรงเรียน กล่าวว่า “.....เดินตรวจเวทีที่ต้องมีหน้าที่ปิดน้ำในห้องน้ำให้นักเรียนทุกที่ ประตูล็อกน้ำที่ดี ๆ ก็พังหมด.....” กระทำพฤติกรรมที่ไม่ดีซ้ำ ๆ จนคิดเป็นนิสัย นอกจากนี้ยังมีการทะเลาะวิวาทถึงขั้นตบตีกัน ไม่มีความสามัคคี มีอารมณ์ฉุนเฉียวต่อเพื่อน และมีการลักขโมยสิ่งของผู้อื่น จึงส่งผลให้ครูและผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น นอกจากนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น เพื่อนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตน และเป็นวัยที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น พฤติกรรมการลอกเลียนแบบการแต่งกายตามศิลปินดารา โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองหรือขาดความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับแนวคิดของควงเคือน พันธมนาวิน (2543 อ้างถึงใน คนุพล สุนทรรัตน์, 2550) ที่ได้อธิบายทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมไว้ว่า นักสังคมวิทยาเชื่อว่า สังคมมีส่วนในการทำให้มนุษย์มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม และนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ก็สังเกตเห็นความสำคัญของสังคม ในการก่อตัวลักษณะทางจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น โดยที่ทฤษฎีนี้ระบุว่า เด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรคืออะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วย กระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ และผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตน โดยอัตโนมัติ ซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่ หรือแตกต่างไปจากเดิมได้โดยง่าย โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะเป็เครื่องกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นไปในที่สุด การเลียนแบบลักษณะ และการกระทำของบุคคลอื่น เป็นบ่อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดี จากบุคคลได้อย่างง่ายดาย และเกิดได้กว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดา มารดา เพื่อน วัยรุ่นเลียนแบบดาราเด็กเลียนแบบพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูที่ตนเองรักใคร่จะทำให้เด็กเกิดความพอใจเหมือนว่าตนได้อยู่ใกล้ชิด ผู้เลี้ยงดูในขณะนั้นเด็กและวัยรุ่นเลียนแบบเพื่อนในวัยเดียวกัน เพื่อขจัดความขัดแย้งในใจที่ตนเองมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่ม การเลียนแบบคนแปลกหน้าเกิดขึ้นน้อยมากแต่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าสังเกตเห็นว่า ตัวแบบมีพฤติกรรมใดก็ตามแล้วได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้สังเกตเห็นก็อยากได้รับความพอใจนั้นด้วย ก็จะยอมเลียนแบบตัวแบบนั้นบ้าง พฤติกรรมการต่อต้านโดยเฉพาะกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

2. การสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า กระบวนการฝึกร้องเพลงเป็นกิจกรรมดนตรีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะดนตรีถือเป็นเครื่องมือสร้างมนุษย์ ในจิตใจและกล่อมเกลานักเรียนได้เป็นอย่างดี ดนตรีช่วยพัฒนาสมองของมนุษย์ให้สมบูรณ์ ช่วยให้มีความรู้ ความจำ และมีสมาธิดีขึ้น ดนตรีมีส่วนช่วยส่งเสริมให้มีความสามารถในการเรียนรู้วิชาการที่ดีขึ้น การร้องเพลงเป็นทักษะดนตรีที่ต้องได้รับการฝึกฝน ต้องใช้ระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการปูพื้นฐานของการขับร้องที่ถูกวิธี เพื่อให้ผู้ฝึกเป็นบุคคลที่มีสุนทรียภาพ ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2550) กล่าวว่า ดนตรีเป็นศิลปศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีความละเอียดลึกซึ้ง ผู้เรียนจะต้องใช้สมอง ใช้สมาธิ และใช้ความอดทนในการรับรู้ ความละเอียดลึกซึ้งของดนตรีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท ประवालพฤกษ์ (2550, หน้า 82-83) กล่าวว่า ดนตรีเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซูซูกิ (Suzuki อ้างถึงใน พิชัย ปรัชญานุสรณ์, 2545, หน้า 3) ที่ได้ให้ทัศนะว่า จุดมุ่งหมายของการสอนดนตรี คือ ต้องการสร้างประชากรที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลที่มีสุนทรียภาพในการเล่นและการฟังดนตรี สามารถเรียนรู้ความหมายของดนตรีได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดวินัย ความอดทน ความอ่อนไหว และจิตใจที่งดงาม นอกจากนี้การที่ผู้ฝึกได้คลุกคลีอยู่กับเสียงเพลง เสียงเพลงสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้ม คล้อยตาม เกิดความสุนทรีย์ มองโลกในแง่ดี ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยชะโลมจิตใจให้เยือกเย็น ช่วยกล่อมเกลายุบนิสัยของมนุษย์ที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารุณ ให้ผ่อนคลายลงซึ่งสอดคล้องกับคุญี พนมยงค์ บุญทัศนกุล (2547, หน้า 172) กล่าวว่า ดนตรีคือส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ดนตรี คือ กระแสเสียงที่สร้างสรรค์สรรพสิ่งต่าง ๆ ให้สวยงาม โน้มน้าวจิตใจมนุษย์ที่แข็งกระด้างให้อ่อนโยนลง ให้ละมุนละไมขึ้น เป็นการเสริมสุขภาพจิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น สามารถพัฒนาสัญชาตญาณใฝ่ดีของมนุษย์ให้คิดและทำในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของ สมณา มีคุณ (2546) กล่าวว่า ดนตรี คือ เสียงที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้ม คล้อยตาม เกิดความสุนทรีย์ มองโลกในแง่ดี ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยชะโลมจิตใจให้เยือกเย็น ช่วยกล่อมเกลายุบนิสัยของมนุษย์ที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารุณ ให้ผ่อนคลายลง ในทำนองเดียวกัน พัทธกัญ คชวงษ์ (2541) ได้กล่าวว่า ดนตรีนั้นช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กในการให้ความเพลิดเพลิน ช่วยถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้ผ่อนคลายความเครียด เพราะความไพเราะของเพลง ลีลาและท่วงทำนองจะช่วยกล่อมเกล่อารมณ์ของเด็กให้เพลิดเพลินเป็นปกติได้เป็นอย่างดี และยังพัฒนาอารมณ์ให้เกิดจินตนาการกว้างไกล มีความเยือกเย็น สุขุม รักสวยรักงาม เด็กจะเกิดความนุ่มนวลอ่อนโยน

โดยอาศัยคุณสมบัติของเสียงดนตรี นอกจากนี้ นักจิตวิทยาสังคมต่างให้การยอมรับและได้กล่าวถึงคุณค่าของดนตรีไว้ว่า ดนตรีก่อให้เกิดพลัง(Power) ดนตรีก่อให้เกิดความสว่างแก่จิตใจ (Enlighten) ดนตรีก่อให้เกิดความสุข (Wellbeing) ดนตรีก่อให้เกิดทักษะ (Skill) ดนตรีก่อให้เกิดความสมบูรณ์ (Wealth) ดนตรีก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ (Affection) ดนตรีก่อให้เกิดความเคารพนับถือ (Respect) ดนตรีก่อให้เกิดคุณธรรม (Rectitude) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Parriott (1969 อ้างถึงใน เอกรัตน์ อ่อนน้อม, 2550, หน้า 41) กล่าวว่า การเรียนการสอนดนตรีได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ในการปลูกฝังให้เด็กมีการเรียนเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกัน มีเกมและมีแบบฝึกหัดทางดนตรีที่จะช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ในชั้นเรียน อันจะทำให้เกิดความสามัคคีและระบบสังคมเล็ก เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานเนื่องในวันสัปดาห์ดนตรี ครั้งที่ 2 ณ เวทีลีลาศสวนอัมพร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2512 ทรงพระราชดำริว่า ดนตรีสร้างความรู้สึที่ดี เช่น ความอดทน ความขยันขันแข็ง และความสามัคคี (กรมศิลปากรและสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ องค์การมหาชน, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับศุภจิต ขาวแดง (2549) ได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้ดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ ซอ ซึง) ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูคุณเวที ด้านความเสียสละและด้านชื่นชมร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านดนตรี ตามลำดับ นอกจากนี้วีระศักดิ์ จันทิมา (2547) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความรู้สึที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมดนตรีพื้นเมือง ผลวิจัย พบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนดีขึ้นภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีพื้นเมือง ต้องจิตต์ จิตดี (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ การรู้จักเวลา ความอดทน อดกลั้น และพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม ธนอม กุลจรรย์ (2552) ได้ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลจากการจัดกิจกรรม พบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องของความขยันนักเรียนมีความวิริยะอุตสาหะในการฝึกซ้อมดนตรี มีความประหยัดโดยปรับของเล่นที่ใช้การไม่ได้มาทำเป็นเครื่องดนตรี มีความซื่อสัตย์ คือการตรงต่อเวลา ความมีวินัยโดยนักเรียนมาซ้อมตรงเวลาและกลับบ้านตรงเวลา มีความสุภาพ มีมารยาทต่อเพื่อน ครู และบุคคลทั่วไป มีความสะอาดนักดนตรีทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องดนตรี และเก็บเครื่องดนตรีอย่างเป็นระเบียบ มีความสามัคคี

โดยนักดนตรี นักร้อง นางรำ ร่วมกันซ้อมพร้อมเพรียงกันจนประสบความสำเร็จ ความมีน้ำใจซึ่งเพื่อน ๆ มีการแบ่งปันสิ่งของที่ตนมีไว้และช่วยกันเก็บเครื่องดนตรีเมื่อแสดงเสร็จ และมีความกตัญญู

3. ผลการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความขยัน ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 7 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 การมาฝึกซ้อม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 มีความกระตือรือร้นตื่นตัวและสม่ำเสมอในการฝึก อยู่ในระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลง ก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่มีความพยายามแก้ปัญหาการฝึก ไม่มีความสม่ำเสมอในการฝึกขาดความรักและขาดการทำหน้าที่อย่างจริงจัง แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกสอดประสาน และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสม ร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้ปฏิบัติจากสิ่งที่ทำได้ง่าย เพิ่มให้มีการฝึกฝนซ้ำบ่อย ๆ มีการทดสอบความสามารถ มีการให้แรงจูงใจ ให้การเสริมแรง และครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่างแล้วเห็นว่า นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ เกิดความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมาฝึกอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกซ้อมเมื่อมีเวลาว่าง ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งการฝึกซ้อมของตนเอง มีความทุ่มเทในการฝึกซ้อม มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการฝึก และรู้จักที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาการขับร้องให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนต้องเรียนรู้ทำนองเพลงผ่านสัญลักษณ์มือ มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ปฏิบัติกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกันในหลาย ๆ ลักษณะทำให้ต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ต้องมาเข้ารับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ต้องฝึกซ้อมเมื่อมีเวลาว่าง มีความทุ่มเทและไม่ละเลยหรือทอดทิ้งการฝึกซ้อมของตนเอง ต้องมีการฝึกซ้ำบ่อย ๆ มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการฝึก ต้องรู้จักที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาการขับร้องให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้า อีกทั้งครูผู้ฝึกมีการให้รางวัลและชมเชยนักเรียนที่เป็นผู้ที่มีความพยายาม มุ่งมั่น ตั้งใจ

ในการปฏิบัติกิจกรรมตามหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบด้วยความอดทน ไม่ท้อถอย ถ้าเผชิญอุปสรรค ไม่เกียจคร้าน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีกำลังใจในการปฏิบัติต่อไป นอกจากนี้อาจเป็นเพราะมีการกำหนดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน มีระเบียบแบบแผนว่า จะต้องทำอะไรบ้าง มีการรวมกลุ่มกัน พร้อมทั้งมีครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้ดู นอกจากนี้ ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม มีครูผู้ฝึกคอยให้คำแนะนำดูแลพฤติกรรม และคอยตักเตือนนักเรียน ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้นักเรียนรู้จักควบคุมพร้อมของตนเอง อีกทั้งกิจกรรมมีความ เพลิดเพลิน สนุกสนาน ช่วยให้ผู้ฝึกมีความสุข นอกจากนี้อิทธิพลของสังคมและ สภาพแวดล้อม มีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้แบบของ สุกกรี เจริญสุข (2544) คือ ครูปฏิบัติให้นักเรียนดูและฟัง จนนักเรียนเกิดความประทับใจ และจดจำ เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างปฏิบัติตามให้เหมือนหรือ ใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้รับรู้มา สอดคล้องกับ แนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543 อ้างถึงใน ดนุพล สุนทรรัตน์, 2550) ที่เขียนถึงทฤษฎี อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมว่าเด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการ เรียนแบบจากผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่น่ารัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลัก ปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังเขียนถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ ทฤษฎีประเพณี ได้นำเอาหลักการเสริมแรง(Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ บุคคลกระทำพฤติกรรม ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นไปในที่สุด สิ่งทีกระตุ้นให้ บุคคลกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ คือ การหวัง ความพอใจ และการหลบหลีกความทุกข์ การเลียนแบบลักษณะและการกระทำของบุคคลอื่น เป็นบ่อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดีจากบุคคลได้อย่างง่ายดาย และเกิดได้กว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดา มารดา และเพื่อน วัยรุ่นเลียนแบบคาราเด็กเลียนแบบพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูที่ตนเองรักใคร่ จะทำให้เด็ก เกิดความพอใจเหมือนว่าตนได้อยู่ใกล้ชิดผู้เลี้ยงดูในขณะนั้น เด็กและวัยรุ่นเลียนแบบเพื่อนในวัย เดียวกันเพื่อจะลดความขัดแย้งในใจที่ตนเองมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่ม อีกทั้งวิธี ชิคเชิควงศ์ (2547, หน้า 38) ได้กล่าวถึงทฤษฎีจิตสังคมตามแนวคิดของ อิริสัน เกี่ยวกับพัฒนาการมนุษย์ชั้นที่ 5 ช่วงอายุ 13 – 17 ปี ว่าช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เด็กวัยรุ่นอยากจะทำทดลองบทบาทต่าง ๆ เพื่อจะค้นหา ตัวเอง อันจะทำให้รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ถ้าผู้ใหญ่เข้าใจและให้โอกาส เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกตัวเอง รู้บทบาท และความสามารถของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานเนื่องในวันสัปดาห์มงคล ครั้งที่ 2 ณ เวทีลีลาศ สวนอัมพร เมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2512 โดยทรงมีพระราชดำริว่า คนตรีมีความสำคัญต่อชีวิต คนตรี

สามารถสร้างความอดทน ความขยันขันแข็ง และความสามัคคี (กรมศิลปากรและสำนักงาน
อุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ องค์การมหาชน, 2553) ซึ่ง
สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท ประวาลพุกษ์ (2550) กล่าวว่า คนตรีเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง
ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียร และสอดคล้องกับแนวคิดของชูชุกิ
(Suzuki อ้างถึงใน พิชัย ปรัชญานุสรณ์, 2545, หน้า 3) กล่าวว่า คนตรีทำให้เกิดวินัย ความอดทน
ความว่องไว และจิตใจที่คงาม ซึ่งสอดคล้องกับ ถนอม กุลจณีย์ (2552) ที่ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรี
เป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรมพบว่า คนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรม
ได้เป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องของความขยัน นักเรียนมีความวิริยะอุตสาหะในการฝึกซ้อมดนตรี
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท ประวาลพุกษ์
(2550, หน้า 82-83) กล่าวว่า คนตรีช่วยให้ผู้ถ่ายทอดมีระเบียบวินัย ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียร ซึ่ง
สิ่งเหล่านี้จะรวมถึงการฝึกฝนของผู้ถ่ายทอด หากผู้ถ่ายทอดมีความเคารพต่อตนเอง ฝึกฝน
การบรรเลงดนตรีและการขับร้องอย่างมีระเบียบวินัย เช่น การตรงต่อเวลา มีความตั้งใจจริงและ
ฝึกฝนด้วยความขยันหมั่นเพียร ก็จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการบรรเลงดนตรีและการขับร้อง
และสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีให้เป็นอาชีพของตนได้ในอนาคตสอดคล้องกับแนวคิด
ของออร์ฟ (Orff อ้างถึงใน พิชัย ปรัชญานุสรณ์, 2545, หน้า 2) ที่ว่า คนตรีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
ศิลปะการแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์นั้นคือรากฐานของการพัฒนา
ชีวิตจะต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเรียนรู้ในการแสดงออกทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และ
จินตนาได้ด้วยการศึกษาจากธรรมชาติ จากสิ่งใกล้ตัว และภายในตนเองโดยวิธีการปฏิบัติจากสิ่งที่
ทำได้ง่ายที่สุด นำไปสู่การทดลองค้นคว้า เรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ และสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้
ในที่สุด สอดคล้องกับทัศนะของชูชุกิ (Suzuki อ้างถึงใน พิชัย ปรัชญานุสรณ์, 2545, หน้า 3) ที่ว่า
จุดมุ่งหมายของการสอนดนตรีคือการสร้างประชากรที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลที่มีสุนทรียภาพ
ในการเล่นและการฟังดนตรีสามารถเรียนรู้ความหมายของดนตรีได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดวินัย
ความอดทน ความว่องไวและจิตใจที่คงาม สอดคล้องกับทฤษฎีการทำซ้ำของสุกรี เจริญสุข
(2544) ที่ว่า การย้ำทักยะ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ความชำนาญ ทำให้กำกับและจัดการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีของธอร์นไคค์ (ทิตนา แคมมณี, 2548, หน้า 50) ที่ว่า
การฝึกฝนซ้ำบ่อย ๆ ทดสอบความสามารถ มีการให้แรงจูงใจ รางวัลและการเสริมแรง สอดคล้อง
กับแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543) ที่ได้ศึกษา
พัฒนาการทางจริยธรรมและสรุปว่า เด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำ
ชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัล จึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีได้มากกว่าการคุกคามหรือขู่
จะลงโทษ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Campbell and others, 1970, p. 340 อ้างถึงใน

สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, 2546) ที่เขียนถึงนิยามความหมายของแรงจูงใจว่า แรงจูงใจเป็นตัวส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรม สร้างความเข้มแข็งและความคงทนของการตอบสนองที่จะปฏิบัติงาน

3.2 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความซื่อสัตย์ พบว่าในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ไม่หยิบสิ่งของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ไม่พูดโกหก ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา อยู่ในระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่รักษาคำพูด เอาเปรียบเพื่อน ขณะฝึกใช้เทคนิคในการคดโก่ง ปฏิบัติไม่เต็มที่และไม่ถูกต้อง แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกสอดประสานและกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ครูให้การเอาใจใส่ให้ความรัก ความเมตตาและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อีกทั้งสร้างความรักเพิ่มความสัมพันธ์ในหมู่คณะ และให้ความไว้วางใจแล้ว เห็นว่านักเรียนสามารถพัฒนาความซื่อสัตย์ให้ปรากฏชัดได้ทั้งในเรื่องของการมาโรงเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่กำหนด ไม่ใช่เล่นกดโก่งทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยขณะปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนพยายามปฏิบัติตามกฎระเบียบของการฝึก ทำตามคำพูดและประพฤติตนตามที่ตนตั้งใจไว้เสมอ ไม่คดโก่งทรพัสสินของผู้อื่น นักเรียนรับรู้หน้าที่ของตนเอง ฝึกกิจกรรมอย่างเต็มที่ถูกต้อง ไม่หยิบสิ่งของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้รับความรักความเมตตา และมีแบบอย่างที่ดี อีกทั้งในขณะที่อยู่ร่วมกันเป็นประจำทุกวันอย่างต่อเนื่อง ทำให้รู้สึกผูกพันมีความเป็นพี่เป็นน้อง รักและมีความสุขที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะในเรื่องการรักษาคำพูดไม่พูดโกหก ขณะร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนไม่เอาเปรียบเพื่อน สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการเลียนแบบของสุกรี เจริญสุข (2544) คือ ครูปฏิบัติให้นักเรียนดูและฟัง จนนักเรียนเกิดความประทับใจ และจดจำเพื่อนำไปเป็นแบบอย่างปฏิบัติตามให้เหมือน หรือ ใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้รับรู้มา สอดคล้องกับแนวคิดของ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543 อ้างถึงใน ดนุพล สุนทรรัตน์, 2550) ที่เขียนถึงทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมว่า เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรคืออะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตน โดย

อัทธโนมัตถ์ อีกทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีจิตสังคมตามแนวคิดของอิริคสัน ที่วินี ชิดเชิดวงศ์ (2547, หน้า 38) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับพัฒนาการมนุษย์ขั้นที่ 5 ช่วงอายุ 13 – 17 ปี ว่า ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เด็กวัยรุ่นอยากจะทดลองบทบาทต่าง ๆ เพื่อจะค้นหาตัวเอง อันจะทำให้รู้จักตนเองอย่างแท้จริง ถ้าผู้ใหญ่เข้าใจและให้โอกาส เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกตัวเอง รับผิดชอบ และความสามารถของตนเองได้ สอดคล้องกับบรูซ ซีริมาฮาสาคร (2546, หน้า 53-55) กล่าวว่า iva ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น สังคมย่อมมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงเน้นถึงความซื่อสัตย์สุจริตมาก ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาท ซึ่งทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ที่กล่าวถึงการรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม พระบรมราโชวาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดังกล่าว จำแนกประเภทของความซื่อสัตย์สุจริตที่ทุกคนพึงมี และพึงยึดปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ การปฏิบัติตามสิ่งที่ตนได้สัญญากับตนเองไว้ เช่น การตรงต่อเวลา การตั้งใจจะทำในสิ่งที่ดี หรือการตั้งใจจะเว้นการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม กุลจณี (2552) ที่ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี ในเรื่องของความซื่อสัตย์ คือการตรงต่อเวลา

3.3 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความมีวินัย ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เสร็จตามเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 จัดเตรียมอุปกรณ์การฝึกก่อนการฝึกซ้อม อยู่ในระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของการฝึก แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสม ร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้นักเรียนปฏิบัติจากสิ่งที่ทำได้ง่าย เพิ่มให้มีการฝึกฝนซ้ำบ่อย ๆ มีการให้แรงจูงใจ ให้การเสริมแรง และครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อีกทั้งให้ความรัก ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง และเน้นย้ำกฎเกณฑ์การฝึกแล้ว นักเรียนสามารถพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนได้ทั้งในเรื่องการทำงานเสร็จตามเวลาและเงื่อนไขที่ผู้สอนและครอบครัวกำหนด การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

การปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ฝึกปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง
 อีกทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลเกี่ยวกับเรื่องการจัดแบ่งเวลาและวินัยในตนเองกับผู้เรียนด้วย
 ความรักและความเมตตา หากเพียรอดทนในการติดตามและแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนอย่าง
 ใกล้ชิดและเป็นกัลยาณมิตร ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีได้ นอกจากนี้
 การชี้แนะแนวปฏิบัติที่เหมาะสมของครู เป็นการฝึกให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย
 มีความรับผิดชอบ มีความอดทน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 ปรีชา ชัยนิยม (2542, หน้า 20) ที่ศึกษาพฤติกรรมของเด็ก พบว่า การที่เด็กจะมีความรับผิดชอบสูง
 ขึ้นอยู่กับการฝึกวินัยซึ่งตรงกับข้อคิดทางจิตวิทยาที่ว่า การฝึกวินัยได้ผลและทำให้เด็กมีการควบคุม
 ภายใต้อย่างแท้จริง จะต้องเป็นการฝึกวินัยโดยอาศัยความรัก ซึ่งจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้าน
 ความรู้สึกรับผิดชอบสูง ซึ่งจะนำไปสู่การมีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมทางวินัยอย่างสูงด้วย
 สอดคล้องกับมูสเซน (Mussen et al., 1969, pp. 335 – 341) กล่าวถึง การฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยการ
 ใช้เหตุผลและให้ความรักเป็นวิธีการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุดช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง นอกจากนี้
 กิจกรรมฝึกการร้องเพลงในครั้งนี้เป็นกิจกรรมทางดนตรีที่ต้องฝึกซ้อมเป็นทีม ดังนั้นการมาฝึกซ้อม
 ตรงตามเวลานัดหมาย การปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ กฎระเบียบข้อตกลงของการฝึกอย่างตั้งใจ
 เป็นสิ่งสำคัญ จึงอาจส่งผลให้นักเรียนต้องมีวินัยในตนเอง โดยที่ต้องตั้งใจ มีความรับผิดชอบใน
 หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จตามเวลาที่กำหนด จัดเตรียมอุปกรณ์การฝึกก่อน
 การฝึก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภจิต ขาวแดง (2549) ที่ได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของนักเรียนโดยใช้ดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ ซอ ซึง) ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน
 4 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเสียสละ และ
 ด้านชื่นชมร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านดนตรี ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์
 จันทิมา (2547) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้
 กิจกรรมดนตรีพื้นเมือง ผลวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนดีขึ้นภายหลังการเข้าร่วม
 กิจกรรมดนตรีพื้นเมือง ต้องจิตต์ จิตติ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของ
 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัย พบว่า
 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรม
 ความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ การรู้จักรเวลา ความอดทน อดกลั้น และ
 พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัด
 กิจกรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม กุลจรรย์ (2552) ที่ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการ
 ปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี
 ในเรื่องของความมีวินัยนักเรียนมาซ้อมตรงเวลากลับบ้านตรงเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2550, หน้า 82-83) กล่าวว่า คนตรีช่วยให้ผู้ถ่ายทอดมีระเบียบวินัย ตั้งใจ และขยันหมั่นเพียร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะรวมถึงการฝึกฝนของผู้ถ่ายทอด หากผู้ถ่ายทอดมีความเคารพ ต่อตนเอง ฝึกฝนการบรรเลงดนตรีและการขับร้องอย่างมีระเบียบวินัย เช่น การตรงต่อเวลา มีความตั้งใจจริง และฝึกฝนด้วยความขยันหมั่นเพียร ก็จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการบรรเลง ดนตรีและการขับร้อง และสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีให้เป็นอาชีพของตนได้ในอนาคต สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 47) กล่าวว่า วินัยจะเกิด ขึ้นกับเด็กก็ต่อเมื่อครูส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย โดยดำเนินการสร้าง กฎเกณฑ์ในห้องเรียนทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการควบคุมตนเอง พร้อมกับรู้ขีดจำกัด เช่น ไม่ทำร้ายรังแกเพื่อน ไม่ลักขโมยของผู้อื่น ครูชี้แนะแนวทางออกเมื่อเด็กทำผิด นอกจากนี้มุสเสน (Mussen et al., 1969, pp. 335 – 341) กล่าวถึงการฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยการใช้เหตุผลและให้ ความรักเป็นวิธีการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุดช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงอีกทั้งอดทน เพียรสัการ (2549) กล่าวว่ากิจกรรมของวงดนตรี ทำให้สมาชิกของคนทุกคนต้องฝึกฝนตามหน้าที่ของตนเอง และฝึกฝนร่วมกันทั้งวงเพื่อให้เกิดผลงานที่ดี ทุกคนต้องรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวม วงดนตรีจึงเป็นเหมือนสังคมย่อย ๆ ที่สมาชิกต่างก็มีความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวม

3.4 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความสุภาพ ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3 มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ยอมรับฟังคำวิจารณ์หรือติติงจากครู และเพื่อน อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ไม่พูดจาหยาบคาย อยู่ใน ระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรม ไปฝึก นักเรียนพูดจาหยาบคาย มีกิริยาที่ไม่สุภาพ ขาดการอ่อนน้อมถ่อมตน อีกทั้งวางอำนาจข่ม ผู้อื่นทั้งทางวาจาและท่าทาง นอกจากนี้ยังแต่งกายไม่เหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่และกิจกรรม การฝึก แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้มีการเสริมแรงโดยการชมเชย อีกทั้งครูฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่างพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่ถูกต้อง และเน้นย้ำกฎเกณฑ์การฝึกแล้ว นักเรียนสามารถพัฒนาในเรื่องของความสุภาพให้กับนักเรียนได้ ทั้งในเรื่องของการไม่พูดจาหยาบคาย รู้จักกล่าวทักทายและแสดงความเคารพครูและบุคคลทั่วไป อย่างมีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ยอมรับฟังคำวิจารณ์หรือติติงจากครูและเพื่อน

ไม่ก้าวร้าวรุนแรง ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่งกายเหมาะสมกับบุคคล เวลาสถานที่ และกิจกรรมการฝึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการฝึกร้องเพลงต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับการฝึก ทำให้ต้องสวมใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสมกับการฝึกต้องมีการฝึกร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการพูดคุยสนทนา มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมการฝึก ครูจะเป็นผู้กำกับการสอนดูแลเรื่องเวลาและการเปลี่ยนกิจกรรม ตลอดจนคอยแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ทำให้นักเรียนต้องรับฟังคำวิจารณ์จากครู ทดสอบความสามารถ มีการให้แรงจูงใจ รางวัลและการเสริมแรง สอดคล้องกับแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2543) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม และสรุปว่าเด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัล จึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีได้มากกว่าการคุณค่าหรือขู่ว่าจะลงโทษ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2543 อ้างถึงใน คนพลสุนทรรัตน์, 2550 ที่เขียนถึงทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมว่า เด็กจะเรียนรู้ว่าจะอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีความอำนาจและผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของถนอมกุลจรรย์ (2552) ที่ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี ในเรื่องของความสุภาพ มีมารยาทต่อเพื่อน ครู และบุคคลทั่วไป

3.5 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความสะอาด ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 มีปฏิสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับเพื่อนร่วมฝึก อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 รักษาอุปกรณ์การฝึกให้สะอาด อยู่ในระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนแต่งกายไม่สะอาด ไม่ค่อยมีสติ แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสม ร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ครูผู้ฝึกปฏิบัติเป็นแบบอย่าง มีการให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่แต่งกายสะอาด และช่วยรักษาความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่ฝึกและอุปกรณ์การฝึกอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกัน คิดสร้างสรรค์ทางดนตรีร่วมกันแล้ว นักเรียนมีความพยายามในการดูแลความสะอาดร่างกาย เครื่องแต่งกาย สถานที่ฝึก อุปกรณ์การฝึก และ

มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับเพื่อนร่วมฝึกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการฝึกนักเรียนต้องมีการดูแลรักษาสถานที่และอุปกรณ์การฝึก ต้องดูแลสุขภาพร่างกายให้พร้อมกับการฝึกกิจกรรมซึ่งมีความหลากหลาย มีการเสริมแรง ส่งผลให้ผู้ฝึกเกิดความสนุกสนานมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน อีกทั้งนักเรียนระดับชั้นนี้อยู่ในช่วงวัยที่รักสวยรักงามจึงให้ความสนใจเรื่องความสะอาด ทำให้ผลการพัฒนาคุณธรรมด้านสะอาดมีการพัฒนาอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969, p.405 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม และสรุปว่าเด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัล จึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีได้มากกว่าการคุณค่าหรือชู้ว่าจะลงโทษ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543 อ้างถึงใน คนุพล สุนทรรัตน์, 2550) ที่เขียนถึงทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมว่า เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มิอำนาจและผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม กุลจรรย์ (2552) ที่ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรม พบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี มีความสะอาดนักดนตรีทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องดนตรีและเก็บเครื่องดนตรีอย่างเป็นระเบียบ

3.6 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความสามัคคี ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 รู้จักปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี อยู่ในระดับดี

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมไม่พร้อมเพรียง นักเรียนบางคนเอาแต่ใจไม่รับฟังความสามารถเห็นของผู้อื่น ไม่รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโสตประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ ให้นักเรียนฝึกซ้ำบ่อย ๆ เพิ่มการจัดกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมการปฏิบัติในฐานะผู้นำและผู้ตามแล้ว นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีมากขึ้น ร่วมฝึกซ้อมอย่างพร้อมเพรียง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนงานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้

ยังรู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการฝึกเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี สอดคล้องกับแนวคิดของ Parriott (1969 อ้างถึงใน เอกรัตน์ อ่อนน้อม, 2550, หน้า 41) ที่เขียนถึง การเรียนการสอนดนตรีไว้ว่า การเรียนการสอนดนตรีได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ในการปลูกฝังให้เด็กมีการเรียนเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกัน มีเกมและมีแบบฝึกหัดทางดนตรี ที่จะช่วยให้เกิดการ ทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ในชั้นเรียน อันจะทำให้เกิดความสามัคคีและระบบสังคมเล็กซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเนื่องในวันสังคีตมงคล ครั้งที่ 2 ณ เวทีลีลาศ สวนอัมพร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2512 ทรงพระราชดำริไว้ว่า ดนตรีสร้างความรู้สึที่ดี เช่น ความอดทน ความขยันขันแข็ง และความสามัคคี โครงการความร่วมมือระหว่างหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 กรมศิลปากรและสำนักงานอุทยานการเรียนรู้สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (กรมศิลปากรและสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ องค์การมหาชน, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉนวน กุลจรรย์ (2552) ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรมพบว่า ดนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี ในเรื่องของความสามัคคี นักดนตรี นักร้อง นางรำ ร่วมกันซ้อมพร้อมเพรียงกัน จนประสบ สอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธกิจ คุ้มชัย (ออนไลน์, 2541 อ้างถึงใน จันทิมา คอกไม้, 2547) กล่าวว่า การเรียนการสอนดนตรี ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ในการปลูกฝังให้เด็กมีการเรียนเป็นกลุ่ม มีการเล่นร่วมกันตามตำแหน่งเครื่องดนตรีต่าง ๆ มีการบ้าน มีเกมในชั้นเรียนและมีแบบฝึกหัดทางดนตรี ที่จะช่วยให้เกิดการ ทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ในชั้นเรียน อันจะทำให้เกิดความสามัคคีและระบบสังคมเล็ก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีให้กับเด็กได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบราวน์ (Brown, 1988, pp. 28 - 32) ที่เขียนไว้ว่า เพื่อที่จะแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งของคน/กลุ่มสังคมหรือชุมชนใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องอาศัยพลังขับเคลื่อนของกลุ่ม (Group Dynamic) ซึ่งต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ 2 ประการอันเป็นกระบวนการกลุ่มที่จะนำไปสู่การปฏิบัติทฤษฎีสันนาม (Interdependence of Fate) และการมีบทบาทที่พึ่งพาอาศัยกันและกัน (Task Interdependence) ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับการทำงานที่ตามบทบาทของสมาชิกแต่ละคน หากเป็นเช่นนั้นพลังร่วมอันทรงอำนาจก็จะเกิดขึ้น สมาชิกอาจมีสถานภาพที่แตกต่างกัน แต่ถ้าพวกเขามีเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกันก็จะสามารถนำพวกเขากระทำกิจกรรมร่วมกันจนกว่าจะบรรลุความสำเร็จอันเป็นแรงบันดาลใจร่วม นอกจากนี้ พรรณพร วรรณลักษณ์ (2548) กล่าวถึงความเห็นของโคลเบอร์กเกี่ยวกับบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมว่าจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ใน

ขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความฉลาดได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่นอันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว โคลเบอร์กเชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกันแต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม และอุดม เพชรสังหาร (2549) ให้ความเห็นว่าเป็นการทำงานร่วมกันย่อมจะต้องมีปัญหาเกิดขึ้น การที่เด็ก ๆ รวมกลุ่มกัน ทำหน้าที่แตกต่างกัน ภายใต้เป้าหมายเดียวกันนั้นคือการให้วางประสบความสำเร็จ เป็นแบบฝึกหัดในชีวิตจริงที่เด็กจะได้ฝึกฝนในอนาคต เมื่อพวกเขาโตขึ้นพวกเขาจะไปเจอกับสภาพแบบนี้ ทำหน้าที่แตกต่างจากคนอื่นภายในองค์กรแต่ก็ภายใต้จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายอันเดียวกันประสบการณ์การทำงานร่วมกัน วิธีแก้ปัญหา การเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นกับวง ล้วนแต่เป็นประสบการณ์ชีวิตที่พวกเขาสามารถจะนำไปประยุกต์กับการทำงานในชีวิตเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้นได้ทั้งสิ้น

3.7 จากการสร้างกระบวนการการประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงพัฒนา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้านความมีน้ำใจ ในภาพรวมทั้ง 9 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 5 พฤติกรรมบ่งชี้ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 4 แบ่งปันและเสียสละให้กับเพื่อนและครู และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ 5 เข้าใจ เห็นใจเพื่อน และแสดงความห่วงใยเมื่อทราบว่าผู้อื่นเดือดร้อน อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2 ช่วยจัดเตรียม ช่วยเก็บอุปกรณ์และดูแลสถานที่ฝึกอยู่ในระดับพอใช้

การประยุกต์ใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงก่อนและช่วงสัปดาห์แรกของการนำกิจกรรมไปฝึก นักเรียนไม่มีความสนใจในการที่จะอาสาช่วยเหลือกิจกรรมเพื่อนและครู จะแบ่งปันและเสียสละให้เฉพาะเพื่อนที่สนิท แต่หลังจากที่ได้ปรับกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมการทำสมาธิ กิจกรรมฝึกการหายใจ กิจกรรมฝึกเปล่งเสียง กิจกรรมฝึกโตดประสาท และกิจกรรมการฝึกซ้อม โดยปรับระยะเวลาให้เหมาะสมร้อยรัดกันในแต่ละสัปดาห์ครูเป็นแบบอย่างที่ดี คอยแนะนำตักเตือน และให้ความรักความเมตตาแล้ว นักเรียนรู้จักช่วยจัดเตรียมและเก็บอุปกรณ์ในการฝึก อาสาช่วยเหลือกิจกรรมเพื่อนและครู แบ่งปันและเสียสละให้กับเพื่อนและครู เข้าใจ เห็นใจเพื่อน และแสดงความห่วงใยเมื่อทราบว่าผู้อื่นเดือดร้อน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมการฝึก นักเรียนต้องแบ่งปัน ช่วยแนะนำเพื่อน ช่วยดูแลและจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์การฝึก ก่อนและหลังการฝึกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับดี สอดคล้องกับ

แนวคิดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543 อ้างถึงใน คนุพล สุนทรรัตน์, 2550) ที่เขียนถึงทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมว่า เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌอนอม กุลจนีย์ (2552) ใช้กิจกรรมชุมนุมดนตรีเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก ผลการจัดกิจกรรม พบว่า คนตรีสามารถพัฒนาคุณธรรมได้เป็นอย่างดี ในเรื่องของความมีน้ำใจ เพื่อน ๆ มีการแบ่งปันสิ่งของที่ตนเป็นรางวัลและช่วยกันเก็บเครื่องดนตรีเมื่อแสดงเสร็จ และมีความกตัญญู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบและการอภิปรายผลข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 การปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนควรทำอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แม้บางครั้งสภาพแวดล้อมและบริบทของการฝึกจะไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมการฝึก เช่น ฝนตก ติดวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือติดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูผู้ฝึกควรจัดกิจกรรมสำรองหรือแก้ไขปัญหา เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนามีความต่อเนื่อง และส่งผลให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้รับการฝึกได้อย่างชัดเจน

1.2 กิจกรรมการฝึกบางกิจกรรมจะสังเกตเห็นได้ทันทีว่า เมื่อนำไปพัฒนาแก่นักเรียนแล้วไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ ครูผู้ฝึกต้องสังเกตและมองให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรค และทำการปรับเปลี่ยนแผนการฝึกให้เหมาะสมและสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ให้ได้

1.3 ปัญหาการไม่มาโรงเรียนของนักเรียนเป็นปัญหาและอุปสรรคหนึ่งของการทำให้นักเรียนไม่สามารถฝึกกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ครูควรมีการเสริมแรงหรือมีรางวัลให้สำหรับนักเรียนที่มาฝึกทุกวัน และควรมีรางวัลพิเศษให้สำหรับนักเรียนที่ไม่เคยขาดการฝึกเลย

1.4 สภาพความพร้อมของนักเรียนในแต่ละวันมีผลเป็นอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการฝึก เช่น นักเรียนบางคนสุขภาพร่างกายไม่พร้อมฝึก นักเรียนบางคนสภาพจิตใจไม่พร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรม ครูควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความพร้อมสำหรับนักเรียนเป็นรายกรณี

1.5 นักเรียนที่มาปฏิบัติกิจกรรมเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ละชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้น ในช่วงวันแรก ๆ ของการฝึกกิจกรรม

ครูผู้ฝึกควรจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนมีใจเป็นหนึ่งเดียว ไม่แยกกรุ๊ปเพื่อน้อง เพื่อไม่ให้เกิดการแบ่งแยก

1.6 การออกแบบการวิจัย มีจุดอ่อนตรงที่กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะมีความสัมพันธ์ร้อยรัดกัน กล่าวคือ ในสัปดาห์แรกกิจกรรมการออกกำลังกายวางแผนให้วิ่ง 10 – 15 นาที กิจกรรมการออกกำลังกายในวันต่อ ๆ มา ก็จะเพิ่มเวลาขึ้นเรื่อย ๆ หรือถ้าไม่เพิ่มเวลาอาจจะมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ดังนั้น ถ้ามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมใดส่งผลให้ในสัปดาห์ต่อ ๆ มา กิจกรรมนั้น ๆ ก็ต้องปรับปรุงตามจนครบ 9 สัปดาห์ แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะยังไม่ได้นำมาใช้พัฒนาเลยก็ตาม ดังนั้น การออกแบบกิจกรรม ควรวางแผนการฝึกเริ่มตั้งแต่ฝึกขั้นพื้นฐาน จากนั้นเพิ่มระดับความยากขึ้น

1.7 กิจกรรมดนตรีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกหรือสุนทรียะ ไม่สามารถสอนหรือฝึกฝนให้ได้ผลในทันที ต้องใช้เวลาในการปลูกฝังจนกว่าจะเกิดความสำนึกแทรกซึมเข้าไปในใจอย่างช้า ๆ ดังนั้น ควรวางแผนระยะเวลาในการฝึกให้นาน ๆ และสม่ำเสมอเพราะการปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียนต้องทำกันตั้งแต่เยาว์วัย และต้องทำกันอย่างต่อเนื่องจึงจะเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

1.8 เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝึก 9 สัปดาห์ ควรมีการจัดค่าย เพื่อปิดจุดอ่อนช่องว่าง และเติมเต็มในส่วนที่ขาดของกิจกรรม อีกทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

1.9 ตัวผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้ฝึก เป็นครูในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนต้องคลุกคลีอยู่ด้วยทุกวัน ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมไม่ค่อยเป็นที่น่าสนใจ อีกทั้งนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น ดังนั้น ควรมีครูผู้ฝึกที่อยู่ในวัยไม่ต่างกับนักเรียน มีความเข้าใจและมีความสามารถในการสอนร้องเพลงมาช่วยจัดกิจกรรมการฝึก

1.10 ควรจัดกิจกรรมโดยอาศัยความร่วมมือกันทั้ง ทางบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน และตัวนักเรียนที่จะต้องมิจิตสำนึกในเรื่องนี้ รวมทั้งต้องอาศัยต้นแบบที่ดี จาก พ่อ แม่

2. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบายโรงเรียน

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำโครงการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยควรกำหนดโครงการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนทุกคนจากกระบวนการคัดกรองตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งมีรายชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือกลุ่มเสี่ยงด้านอื่น ๆ ด้วย

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบัน โดยให้มีการสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระวิชาที่สอน และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับกิจกรรมด้านวิชาการในทุกระดับชั้น

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความรู้กับบุคลากรครู โดยจัดประชุมฝึกรวมเชิง ปฏิบัติการจริงให้กับบุคลากรครูในการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนและ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายเชิงรุกในการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนถึงแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการป้องกัน แก้ไข และพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งควรจัดตั้งกรรมการในการดำเนินการด้าน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ที่ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา และครูฝ่ายดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายเชิงรุกในการให้ความรู้ ความเข้าใจใน เรื่องของจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กให้กับผู้ปกครอง และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็น ความสำคัญของเด็กมากกว่าสิ่งอื่นใด

2.6 โรงเรียนควรประยุกต์หลักการพัฒนาเชิงปฏิบัติการอย่างแท้จริง โดยมี ผลประโยชน์ร่วมกันทั้งผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา นักเรียน และโรงเรียน

2.7 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถในการด้านต่าง ๆ ให้เป็นเลิศ และเผื่อแผ่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่ ไม่พึงประสงค์ มีปัญหา โดยการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ควรทำวิจัยใน ประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเติมเต็มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านอื่น ๆ ที่ไม่สามารถ ดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ในการใช้กิจกรรมการฝึกร้องเพลงจากงานวิจัยนี้ เช่น คนตรีท้องถิ่น การละเล่นในท้องถิ่น หรือกิจกรรมนันทนาการของชุมชน เป็นต้น

3.2 ควรมีการติดตามผลความคงอยู่ (Follow up) ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียนหลังการทดลอง เช่น 1 เดือน 2 เดือน หรือมากกว่า ตามความเหมาะสม

3.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สามารถ สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาจเสริมกิจกรรมการฝึกร้องเพลง ในกระบวนการตามความเหมาะสม

3.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนในด้านพฤติกรรมหรือเพื่อสร้างคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์เฉพาะ มากกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยนำกิจกรรมการฝึกร้องเพลงมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University